

Планину Тару природа је богато даровала различитим геоморфолошким целинама, специфичним облицима рељефа и другим природним лепотама по чему се убраја у најлепше планине Србије. Тара и суседна Звијезда, чине јединствену планинску целину, коју међусобно деле кањонске долине речица: Дервента и Бели Рзав. Ове планине чине источни огранци Динарског система са сличном структуром и правцем пружања (северозапад – југоисток), кроз које је Дрина усекала дубоку и живописну кањонску долину.

Перућац је најпознатији је по ХЕ Бајина Башта односно по језеру које се пружа све до Вишеграда. Брана на Перућцу је висока 93 m, па језеро има површину од 28 km², дужину од 55 km и дубину од 88 m.

Воде Дрине припадају другој класи и убрајају се међу најчистије водене токове Србије. Ова река је позната и као колевка сплаварења. У реци Дрини се налази око 30 врста риба од којих су атрактивније липљан, пастрмка, скобаљ, јез, клен, мрена, сом, али је свакако најпознатија младица, коју још називају и „краљицом Дрине“.

Вишеград се први пут помиње 1433. године када је припадао моћној српској властелинској породици Павловића, под чијом је управом био и средњовековни град Добрун. На врху брда изнад дринског моста налазе се трагови старог града или Павловине (по војводи Павлу Раденковићу). Саме рушевине се налазе на два места и зову се "Горњи град" и "Доњи град". При дну старог града, на неприступачним стенама изнад Дрине налази се кула која је у народу позната као "Кула Краљевића Марка", а која је имала улогу осматрачнице. То је округла грађевина чија висина данас износи 8 m, а за време Турака затрпана је камењем како се у њу не би скривали хајдуци и српски устаници. Како је записао чувени турски путописац Евлија Челе бија, Мехмед Паша је око 1577. године саградио доњу Вишеградску варош, а пошто је постојало и насеље изнад, односно више њега, град је добио име Вишеград.

По турским изворима 1544. године овај град осваја Осман Паша и он остаје под турском влашћу, све до Берлинског конгреса 1878. када читаву Босну преузима Аустроугарска. Доласком Аустроугара

Вишеград добија контуре градске средине. Они граде водовод, уводе земљишне књиге, граде ускотрачну пругу и јавне грађевине.

Од свих мостова најпознатији је онај у Вишеграду, кога је Иво Андрић описао у роману “На Дрини ћуприја” - дело за које је 1961. године добио Нобелову награду за књижевност – за епску снагу којом је обликовао теме и приказао судбине људи током историје своје земље. Мост је изграђен 1571. године и задужбина је Мехмед паше Соколовића.

Вишеградска ћуприја на Дрини је задужбина великог везира Мехмед-паше Соколовића (1505. или 1506-1579). Он је један од великих османских војсковођа пореклом из Босне. Родио се у селу Соколовићи поред Рудог, као дете православних родитеља. У то време постојао је обичај познат као Дивширма, односно „Данак у крви”. Српска деца су на силу отимана и одвођена у Турску где су превођена у ислам и школована у њиховим војним школама где су постајали Јањичари, елитни војници турског царства. Тако је из околине Вишеграда као дете одведен и Бајица Соколовић и добија име Мехмед. Он ће касније захваљујући својој способности постати официр османске војске, а на врхунцу своје моћи постаје велики везир, односно премијер државе по данашњим стандардима. На врхунцу своје моћи наређује да се у Вишеграду на Дрини сагради мост коме равна нема.

Мост је рађен од 1571. до 1577. године, а градио га је тада најчувенији турски архитекта Коџа Мимар Синан. Изграђен је у источњачком стилу и представља ремек дело тадашњег градитељства.

Има 11 лукова са благим успоном према средини и силазном рампом на левој обали. Изнад лукова читавом дужином моста протеже се профилисани венац изнад кога је ограда моста. Укупна дужина износи 179,5 m, висина над нормалним водостајем реке 15,40 m а ширина моста 6,30 m. Мост је изграђен од камена, седре, односно бигра, који је довожен из Вишеградске бање. Изнад шестог стуба налазе се на обе стране проширења. На прилазној рампи леве обале налазе се три отвора завршена поломљеним луковима. На средини моста је изграђена софа која је предвиђена за одмор пролазника, а преко пута софе је уграђен камени портал.

На средини моста се некада налазила кућица са дрвеном капијом и мостовском стражом, па је због тога овај део моста назван капија. Овде се налазе и две плоче од белог мрамора са стиховима песника Нихадија на арапском писму, који говоре о градитељу и години изградње.

У свом вековном постојању мост је претрпео много недаћа. Прво забележено оштећење моста било је рушење једног свода у средњем веку. Мост је доживео једну поправку 1873. године, а 1896. године велика поплава је уништила већи део Вишеграда, али је ћуприја остала скоро неоштећена, иако је Дрина достигла рекордних 14,6 m дубине. Једино је страдала камена ограда моста.

Мост је један од најзначајнијих националних споменика Босне и Херцеговине, а у јулу 2007. године уписан је у UNESCO листу светске културне баштине.

И када се све то сагледа, не зна се је ли лепши град, или је лепша Дрина што тече испод града, или дринска језера, или предивна планина Тара са, у свету јединственом Панчићевом оморику, коју је чувени биолог открио 1875. године, на стрмим падинама клисуре Белог Рзава.

Андрићград је туристички, културни, административни и едукативни комплекс смештен на полуострву између река Дрине и Рзава, на неких 300 m од вишеградске ћуприје. Настао као идеја познатог редитеља проф. Емира Кустурице о каменом средњовековном граду инспирисаног делима и ликовима нобеловца Иве Андрића. То је уствари визија како је Вишеград могао изгледати да га нису заобишли ренесанса и остали историјски периоди. У архитектонском погледу сам град биће мешавина различитих епоха и стилова који су је смењивали кроз историју овог подручја: византијски стил, отомански период, ренесанса, класицизам. Током шетње кроз главну улицу-корзо посетиоци ће моћи да се врате у прошлост: *„Она практично спаја два периода – фрагменте ренесансе са отоманским периодом и Византијом. На улазу се караван сарај сусреће са бизантским двором, а у наставку ће бити оно што је могла да изгради Аустрија, а није, као што и отоманска империја није изградила оно што је требала да изгради. На крају, према главном тргу, који је нека врста класицизма, који је требао настати за време краљевине између два светска рата, развијаће се улица са деловима ренесансе, које је могла направити Аустрија“* Проф. Емир Кустурица

Сама идеја јавно је објављена крајем 2010. године, а већ у априлу 2011. формиран је „Андрићград д.о.о.“ као предузеће базирано на јавно-приватном партнерству са задатком изградње, а касније и управљање комплексом. Предвиђени трошкови изградње Андрићграда су између 20 и 30 милиона КМ (10-15 милиона евра).

Сама градња започета је свечаном церемонијом 28.6.2012. уз звуке опере Кармина Бурана, у извођењу Београдске филхармоније.

Садржаји у Андрићграду: објекти културе: ренесансно позориште са 350 места, реплика средњовековног манастира Дечани, музеј Иве Андрића, мултиплекс са 3 биоскопске дворане, галерије. Образовни и научни објекти: институт Иве Андрића са центром за славистику, академија лепих уметности. Административни објекти: градска кућа (општина), конзулат, управна зграда ХЕ Вишеград. Туристички и комерцијално-пословни објекти: хотел са 150 лежајева (реплика хотела Ритз из Париза), два хостела, караван сарај и византијски двор (смештајно угоститељски садржаји), градска пијаца, марина за туристичке бродове, хелиодром, ресторани, кафеи, посластичарнице, књижара, занатске радње и тд.

На локалитету **Мраморје** у Перућцу, постоји средњовековно гробље које је испуњено надгробним споменицима – стећцима. Најстарији потичу из XIV и XV века, а има их различитих по величини и начину обраде, од кречњачких саркофага дужине 2 m а ширине и висине 1 m до положених надгробних плоча. Испитивања 50-тих XX века, утврђено је да је од некада забележених 200 сада је сачувано свега 93 споменика. Само неколико примерака је украшено клесањем, (мач, штит, круг и полумесец).

Због свога значаја локалитет Мраморје је 1968. године заштићен као споменик културе од изузетног значаја за Србију. Слични стећци постоје и у селу Растиштина.

„Већим делом свога тока Дрина протиче кроз тесне гудуре између стрмих планина или кроз дубоке кањоне окомито отсечених обала. Само на неколико места речног тока њене се обале проширују у отворене долине и стварају, било на једној било на обе стране реке жупне, делимично равне, делимично таласасте пределе, подесне за обрађивање и насеља. Тако једно проширење настаје и овде код Вишеграда, на месту где Дрина избија у наглom завоју из дубоког и уског теснаца који стварају Буткове Стијене и Узавничке планине.“

„На том месту где Дрина избија целом тежином своје водене масе, зелене и запењене, из привидно затвореног склопа црних и стрмих планина, стоји велики, складно срезани мост од камена, са једанаест лукова широког распона.“

Иво Андрић – На Дрини ћуприја

